

dem — de existere jo desværre endnu — som faktisk har giftet sig, fordi „en dygtig Kone er langt billigere end en lønnet Husholderske“, eller fordi en Hustrus sociale Stilling syntes ønskværdigere end en ung eller gammel Piges.

Af Folk, for hvem Ægteskabet blot er et Forretningsanliggende, findes der altsaa endnu forskellige Typer. I den norske Bondestand f. Ex. (jeg kjender ikke til den danske) er det et ganske almindeligt Forhold, at den, som skal „tage Gaarden“, gifter sig med en Pige, som har nogle Penge, for at saa disse Penge kan være til Hjælp til at „løse ud“ Mandens Sødskende. Det kan ofte gaa meget godt, i de fleste Tilfælde kan-ske vil Børnene og det fælles Arbejde med Gaardens Stel i alt Fald til-vejbringe en gjensidig Velvilje. Men der, hvor der først findes Konflik-ter? der, hvor der maa staa et Valg mellem Hensynet til et fuldt Hjærte og til en tom Pung, til hvilken Side gaar der vor Sympathi? Mon til den, hvor der findes de bedste Betingelser for at skaffe den materielle Hjælp, eller til den, der for den Vælgende repræsenterer Glæden og Lyk-ken? Hvor der her vælges „efter Pengene“, der siger vi, at dette er et Bevis paa, at de Folk endnu staar tilbage i Kultur. Der er andre Ty-per, kjendte nok; Folk, hvis Ægteskab for en meget væsentlig Del er en Affære af Interesse for deres Kreditorer, Folk, der gifter sig for den so-ciale Stillings Skyld o. s. v. Men denne Slags Transaktioner er det jo netop, som vore nuværende Forkæmpere for Kvindesag og Særeje arbej-der paa saa vidt gjørligt at faa gjort umulige.

Dr. S. paastaar, at „Kønsdriften“ er den daarligste Grundvold af alle for et Forhold, der skal beregnes paa at være livsvarigt. Men hvem har vel tænkt paa at grunde Ægteskabet paa „Kønsdriften“ — alene? Ganske vist er det denne Drift, der betinger Kjærligheden mellem Mand og Kvinde; men deraf følger ikke, at de to skulde være identiske. Hvad Kjærlighed er, det er et Spørgsmaal, som har været besvaret de titusende Gange, og som bestandig kommer igjen med ny Fordring paa Svar. Kanske er det saa, at slet intet Svar kan eller bør gives; kanske er Generalisationer her imod Sagens egen Natur, idet hvad der for den ene er Kjærlighed, ikke altid er det for den anden. Paa mig gjør i alt Fald Udtrykket „den sande Kjærlighed“ et næsten brutalt Indtryk; der kan være stærk Kjær-lighed og svag Kjærlighed, stolt Kjærlighed og ydmyg Kjærlighed, en Kjærlighed, der giver, og en Kjærlighed, der tager — men hvem tør sige om en enkelt af dem, at denne er den sande, med Udelukkelse af alle de andre?

Efter Lovens Ord og efter den almindelige Opfatning — og hvilke andre Kilder har vi for at komme til Klarhed over disse Spørgsmaal? — er det da saa, at Grundlaget for Ægteskabet nu er og bør være den ero-tiske Kjærlighed; for mig er alle de andre Ting Accessorier; flere af dem kan være ganske vigtige saadanne; men det er blot Kjærligheden, som er det ene fornødne.

Hvad Ægteskabets Idé angaar, gaar Dr. S. til Værks paa omvendt Maade af, hvad han gjorde i Anledning af Ægteskabets Grundlag. Han fremsætter her sin Opfatning af Ægteskabets nuværende Idé og forlader det historiske Udgangspunkt. Oprindeligt var nemlig Ægteskabets Idé